

VZTAHY S OKOLNÍMI ZEMĚMI V KONTEXTU DISKUSÍ O TZV. BENEŠOVÝCH DEKRETECH

Ve dnech 25. 3. - 2. 4. 2002 uskutečnilo Centrum pro výzkum veřejného mínění SoÚ AV ČR své pravidelné měsíční šetření v rámci výzkumu Naše společnost 2002. Dotázáno bylo celkem 1072 osob reprezentujících obyvatelstvo ČR starší 15 let (kvótní výběr). V textu jsou uváděna základní data za celý soubor dotázaných, dílčí rozbor je proveden pouze v případě, umožňuje-li to dostatečné zastoupení respondentů.

V šetření na přelomu března a dubna se CVVM SoÚ AV ČR mimo jiné v několika otázkách věnovalo problematice vztahů ČR s okolními zeměmi v souvislosti s probíhajícími diskusemi kolem tzv. Benešových dekretů. Hodnocení aktuálního stavu bilaterálních vztahů s jednotlivými zeměmi mapovala otázka: „**Jaké jsou podle vás současné vztahy České republiky s okolními zeměmi?**“. Přehled výsledků přináší tabulka 1.

Tabulka 1: Hodnocení současného stavu vztahů s okolními zeměmi (v %)

Současné vztahy jsou:	velmi dobré	spíše dobré	spíše špatné	velmi špatné	neví	podíl +/-
Polsko	25	62	5	0	8	87/5
Slovensko	33	54	6	1	6	87/7
Maďarsko	9	53	20	3	15	62/23
Německo	5	51	32	6	6	56/38
Rakousko	3	21	50	21	5	24/71

Za pozornost stojí především fakt, že **pouze necelá čtvrtina respondentů (24%) považuje současné vztahy s Rakouskem za dobré**. Naopak za takřka bezproblémové jsou v zásadě konsensuálně vnímané vztahy se Slovenskem a Polskem.

Otázka zjišťující vztahy mezi ČR a okolními státy byla pokládána již před dvěma lety. Srovnání výsledků obou šetření přináší tabulka č. 2.

Tabulka 2: Hodnocení vztahů ČR s okolními zeměmi: srovnání (v %)

	Březen 2000	Březen 2002
Německo	77/14	56/38
Rakousko	59/27	24/71
Slovensko	75/17	87/7
Maďarsko	73/4	62/23
Polsko	86/3	87/5

Velikost náhodné statistické chyby je + - 3 %.

Z tabulky vyplývá, že oproti roku 2000 výrazně poklesly podíly dotázaných, kteří hodnotí jako dobré vztahy s Německem (-21%ních bodů) a Rakouskem (-35%ních bodů). K méně významnému poklesu došlo také u hodnocení vztahů s Maďarskem (-11%ních bodů). Naopak vztahy se Slovenskem jsou v současnosti reflektovány o poznání lépe (+12%ních bodů u pozitivních hodnocení).

Další otázka byla zaměřena přímo na to, jak tzv. Benešovy dekrety ovlivňují vztahy se shora uvedenými zeměmi.¹ Výsledky přináší tabulka č.3.

¹ Otázka: „Myslíte si, že tzv. Benešovy dekrety dnešní vztahy ČR s těmito sousedními státy...“

Tabulka 3: Jak ovlivňují tzv. Benešovy dekrety vztahy s okolními státy (v %)

	příznivě	neovlivňují	nepříznivě	neví
Slovensko	14	64	3	19
Polsko	10	66	3	21
Maďarsko	2	40	33	25
Německo	2	21	61	16
Rakousko	1	22	58	19

Z tabulky 3 vyplývá, že **zhruba tři pětiny dotázaných se shodně domnívají, že Benešovy dekrety negativně ovlivňují vztahy s Německem (61%) a Rakouskem (58%)**. Třetina dotázaných podobné stanovisko zastává v případě relací s Maďarskem.

V souvislosti s diskusemi o **tzv. Benešových dekretech** se zejména v zahraničí objevují názory, že by zejména ty z dekretů, které tvořily právní rámec odsunu, měly být zrušeny. Názory české veřejnosti na další platnost těchto dekretů jsme zjišťovali uzavřenou otázkou: „**Odsun sudetských Němců se právně opíral o některé z dekretů prezidenta E. Beneše. Domníváte se, že...**“. Nabízené varianty odpovědí a získané údaje jsou uvedeny v tabulce 4.

Tabulka 4: Benešovy dekrety....

by měly platit i nadále	67 %
měly by být zrušeny	5 %
neví	28 %

Součet ve sloupci 100%

Další otázka byla zaměřena na současné postoje dotázaných k samotnému odsunu sudetských Němců po druhé světové válce. Přesnou formulaci otázky, nabízené varianty odpovědí a získané výsledky (včetně srovnání a minulými šetřeními) přináší tabulka 5.

Tabulka 5: „Hovoří se o tom, zda odsun sudetských Němců po válce byl nebo nebyl spravedlivý. Myslíte si že...“

	95/07	01/02	02/03
byl spravedlivý	52 %	47 %	60 %
byl nespravedlivý, ale za minulostí je třeba udělat tlustou čáru	24 %	23 %	20 %
byl nespravedlivý, je třeba se za něj omluvit	3 %	6 %	5 %
byl nespravedlivý a je třeba se za něj nejen omluvit, ale postižené i odškodnit nebo jim vrátit majetek“	1 %	2 %	1 %
Dotázaný neví, nezajímá se	30 %	22 %	14 %

Z tabulky je zřejmé, že **odsun považují za spravedlivý tři pětiny dotázaných (60 %), naopak celkem 26 % jej pokládá za nespravedlivý**. Oproti minulému šetření se relativně výrazně zvýšil podíl těch, kteří pokládají odsun za spravedlivý (+13%ních bodů oproti únoru loňského roku), v roce 1995 byl však jejich počet nižší pouze o 8 %ních bodů.